

Ο ουρανός είναι πάντα σκοτεινότερος λίγο πριν το χάραμα: Οι ταξικοί αγώνες στις ΗΠΑ απ' την κατάρρευση του 2008 ως την αυγή του κινήματος Occupy

LOREN GOLDNER

Απ' τον Ιούλιο του 2011, τα ΜΜΕ αναφέρονται όλο και περισσότερο στη «διπλή βουτιά» της οικονομίας, τη «διπλή ύφεση» που απειλεί τις Ηνωμένες Πολιτείες. Εμείς απ' την άλλη μπορούμε να είμαστε βέβαιοι ότι για την πλειοψηφία των εργαζομένων η «ύφεση» ποτέ δεν υποχώρησε, και μάλιστα πρόκειται να γίνει ακόμα βαθύτερη από πριν.

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Για να κατανοήσουμε την ταξική πάλη στις Ηνωμένες Πολιτείες μετά την οικονομική κατάρρευση του 2007-2008, οφείλουμε να λάβουμε υπόψη την ιστορική διαδρομή των τελευταίων τεσσάρων δεκαετιών, απ' την ύφεση του κινήματος των άγριων απεργιών του '60-'70 κι έπειτα. Η ιστορία της Αμερικάνικης εργατικής τάξης από περίπου το 1973 και μετά, όπως είναι γνωστό, είναι ένας σχεδόν απρόσκοπτος χείμαρρος ήττας και υποχώρησης. Αυτή η ιστορική κατάσταση έχει περιγραφεί ως «ένας ταξικός πόλεμος στον οποίο μαχόταν μόνο μία πλευρά». Με μια συντηρητική εκτίμηση, κατά τη διάρκεια αυτών των δεκαετιών οι πραγματικοί μισθοί έχουν μειωθεί περίπου κατά 15%, ενώ, απ' το '60 ακόμα, η οικογένεια που βασιζόταν στην αποκλειστικά ανδρική χειρωνακτική εργασία έτεινε να εξαφανιστεί. Μια τυπική σημερινή εργατική οικογένεια χρειάζεται δύο με τρεις μισθούς για να ικανοποιήσει τις ανάγκες της. Η μέση διάρκεια της εργάσιμης βδομάδας έχει αυξηθεί τουλάχιστον κατά 10% για τους μόνιμα εργαζόμενους. Στην πραγματικότητα, η εργατική δύναμη μοιάζει όλο και περισσότερο με μια «κοινωνία-κλεψύδρα», όπου τα «επαγγελματικά στρώματα» εργάζονται 70 ώρες τη βδομάδα και η κοινωνική πλειοψηφία απασχολείται σε επισφαλείς part-time δουλειές. Το προνομιούχο 10% του πλη-

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

θυσμού έχει λάβει περίπου το 70% όλων των μισθολογικών αυξήσεων της περιόδου αυτής. Μεγάλα τμήματα του πάλαι ποτέ βιομηχανικού Βορρά έχουν ερημωθεί, ενώ οι σχετικά καλοπληρωμένες και σταθερές χειρωνακτικές δουλειές έχουν αντικατασταθεί από τις κακοπληρωμένες και επισφαλείς εργασιακές θέσεις του τομέα των «υπηρεσιών». Σήμερα οι ΗΠΑ ανταγωνίζονται τη Νότια Κορέα για την πρωτιά στην επικινδυνότητα των συνθηκών εργασίας στον «ανεπτυγμένο» κόσμο, μετρώντας 14 θανάτους εργατών τη μέρα. Το 2% του πληθυσμού (επτά εκατομμύρια άνθρωποι), κυρίως μαύροι και λατινοαμερικάνοι, είναι είτε υπόδικοι είτε κρατούμενοι, κυρίως λόγω του «πολέμου κατά των ναρκωτικών».¹ Απ' την άλλη, ο «πόλεμος κατά των φτωχών» εντείνεται συνεχώς, καθώς εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπων χάνουν τα σπίτια τους, ποινικοποιούνται απλά και μόνο γιατί μένουν στο δρόμο, γίνονται έρμαιο της αστυνομικής αυθαιρεσίας και στοιβάζονται σε άθλιους «ξενώνες», που ελάχιστα διαφέρουν από φυλακές.

Να, λοιπόν, ένα περιεκτικό στιγμιότυπο της κοινωνικής πραγματικότητας στην «πλουσιότερη χώρα του κόσμου».

Η ΥΦΕΣΗ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Αντιμέτωπη με την καπιταλιστική αντεπίθεση που αρχίζει απ' το '70, η κλασική μορφή απεργίας, για να μη μιλήσουμε για την άγρια απεργία, έγινε σχεδόν άορατη. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '70 το 20% των Αμερικάνων εργατών συμμετείχε σε απεργίες, ενώ το 2009 μόλις το 0,05%. Τα παλιά βιομηχανικά συνδικάτα εξασθένησαν λόγω της αποβιομηχάνισης και της εισαγωγής τεχνολογιών έντασης κεφαλαίου που απαιτούσαν λιγότερους εργάτες. Το 1955 τα συνδικάτα εκπροσωπούσαν το 35% του εργατικού δυναμικού, ενώ σήμερα το 12%, το οποίο προέρχεται κυρίως από τα εναπομείναντα συνδικάτα του δημοσίου τομέα. Προκειμένου να αποφύγουμε οποιαδήποτε παρα-
1. Η αύξηση του πληθυσμού των φυλακών από το 1970 κι έπειτα αντιστοιχεί σχεδόν επακριβώς στη μείωση των θέσεων εργασίας στη

βιομηχανία κατά την ίδια περίοδο. Οι ΗΠΑ αυτή τη στιγμή έχουν το 25% του παγκόσμιου πληθυσμού των φυλακών.

23

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

νόηση, ας σημειώσουμε ότι μέχρι το 1973 τα περισσότερα συνδικάτα αντιμάχονταν κατά κύριο λόγο την άγρια απεργιακή δραστηριότητα της βάσης τους και όχι τους καπιταλιστές. Παρόλα αυτά η τεράστια μείωση των μελών τους αντανακλά εν μέρει την ανικανότητά τους να συνεχίσουν ακόμα και την πρακτική του «επιχειρησιακού συνδικαλισμού» που υιοθέτησαν το '70. Ακόμα κι οι εργάτες που συνεχίζουν να εργάζονται σταθερά και καλοπληρωμένα, όταν αποφασίζουν να κατέβουν σε απεργία, μένουν σχεδόν πάντα μέσα στα όρια της νομιμότητας και των «ελάχιστων δυνατών διεκδικήσεων» που εγγυώνται την ήττα πριν καν ξεκινήσει ο αγώνας.

Η ΠΥΡΑΜΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

Η Αμερικάνικη εργατική και «μεσαία» τάξη –ένας ιδεολογικά φορτισμένος όρος προσδεδεμένος στο υπό εξαφάνιση «Αμερικάνικο όνειρο» μιας σταθερής δουλειάς, ιδιοκτησίας κατοικίας και αξιοπρεπούς συνταξιοδότησης– εν μέρει αντιστάθμισε την πτώση των πραγματικών μισθών μετά το '70 μέσα από συνεχώς αυξανόμενα καταναλωτικά χρέη. Η διαδικασία αυτή ξεκίνησε απ' τη δεκαετία του '90 με τη φούσκα των στεγαστικών δανείων, η οποία ενισχύθηκε απ' τον μηντιακής έμπνευσης μύθο ότι «οι τιμές ακινήτων δεν πέφτουν ποτέ», και ανατροφοδοτήθηκε μετά το 2000 απ' την κρίση των «ριψοκίνδυνων» (subprime) δανείων, όταν κατ' ουσία οποιοσδήποτε μπορούσε να λάβει ενυπόθηκα δάνεια και να αγοράσει σπίτι, ή να βάλει δεύτερη και τρίτη υποθήκη και να χρησιμοποιήσει αυτά τα φανταστικά «περιουσιακά στοιχεία» ως βάση για περαιτέρω πίστωση. Μεγάλο μέρος της «ανάκαμψης» απ' την κατάρρευση της φούσκας των dot.com το 2000-2003 σχετίστηκε με την ανάπτυξη της αγοράς σπιτιών και ακινήτων και τη βιομηχανία που τροφοδοτήθηκε απ' αυτήν, όπως των ηλεκτρικών συσκευών και της επίπλωσης. Η συσσώρευση του καταναλωτικού χρέους των εργα-

ζομένων, χειρωνάκτων και χαρτογιακάδων, ακολούθησε παράλληλη διαδρομή με την άνευ προηγουμένου διόγκωση τόσο του εσωτερικού-δημόσιου (ομοσπονδιακού, πολιτειακού και δημοτικού) όσο και του εξωτερικού χρέους των Ηνωμένων Πολιτειών.

24

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

Επομένως, το ξέσπασμα της κρίσης, με το σκάσιμο της φούσκας της αγοράς ακινήτων το 2007 και τους σπασμούς που ξεκίνησαν το 2008 στον τραπεζικό τομέα, δεν ήταν παρά η κλιμάκωση μιας μακράς διαδικασίας εξαγοράς χρόνου μέσω της πυραμιδοειδούς ανάπτυξης του χρέους απ' το '70 – ο αντικατοπτρισμός μιας υποβόσκουσας κρίσης κερ-δοφορίας, και σε τελική ανάλυση μιας κρίσης αξίας με την Μαρξική έννοια, στην «πραγματική» οικονομία. Αλλά αυτό είναι, όσον αφορά τους σκοπούς αυτού του κειμένου, μια άλλη ιστορία.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ

Δεν θα έπρεπε να παραβλέψουμε τη βαρύνουσα επίδραση της εκλογής του Barack Obama το Νοέμβριο του 2008, μια εκλογή πιθανότητα οφειλόμενη στο ξέσπασμα της κρίσης τον Οκτώβριο, στο γενικότερο κοινωνικό κλίμα των ΗΠΑ. Όπως και την περίοδο 1929-1934, η αρχική αντίδραση της συντριπτικής πλειοψηφίας του αμερικάνικου πληθυσμού στην κατάρρευση ήταν να μείνει άναυδη και αποσβολωμένη. Ο Obama, καταγγεληθείς από την δεξιά –το Ρεπουμπλικάνικο Κόμμα και, τα τελευταία δύο χρόνια, την ριζοσπαστική δεξιά τάση του tea Party– ως «σοσιαλιστής», για να μην πούμε ως «Μουσουλμάνος», ή ακόμα και «Μαρξιστής», στην πραγματικότητα εφάρμοσε την πολιτική του προκατόχου του George W. Bush, σχεδόν σε κάθε πεδίο. Αλλά οι αντιδράσεις υπήρξαν μηδαμινές, καθώς η φιλελεύθερη βάση των Δημοκρατικών έδωσε στην κυβέρνηση λευκή επιταγή.

Ο Obama ενέτεινε τον «πόλεμο κατά της τρομοκρατίας» και κατ'επέκταση τον πόλεμο κατά του εσωτερικού εχθρού, ανέπτυξε περαιτέρω την εμπλοκή των ΗΠΑ στους χαμένους πολέμους της Μέσης

Ανατολής –Ιράκ, Αφγανιστάν– και τους αεροπορικούς βομβαρδισμούς στο Πακιστάν.² Η «οικονομική του ομάδα» περιλαμβάνει διάσημους 2. Το Σεπτέμβριο του 2010, μέλη της (μαρξιστικής-λενινιστικής) Freedom Road Organization που ήταν ενεργά στο αμερικάνικο αντιπολεμικό κίνημα, συνελήφθησαν από το FBI σε διάφορες πόλεις των ΗΠΑ, ενώ κατασχέθηκε και μεγάλο μέρος του ηλεκτρονικού τους εξοπλισμού. Οι κατηγορίες εναντίον τους αφορούν επαφές με «τρομοκρατικές» ομάδες όπως η FARC (Κολομβία), η PFLP (Παλαιστίνη) και η

25

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

αστέρες της καπιταλιστικής βρωμοδουλειάς όπως ο Lawrence Summers, ο οποίος ως υφυπουργός οικονομικών διέυθυνε την αφαίμαξη της Νότιας Κορέας κατά την Ασιατική κρίση του '97-'98, ο Paul Volcker, που ως διευθυντής της Ομοσπονδιακής Τράπεζας πρωτοστάτησε στην βαθιά ύφεση του '79-'82, και ο Tim Geithner, πρώην διευθυντής της Ομοσπονδιακής Τράπεζας της Νέας Υόρκης. Η ομάδα αυτή έχει ενορχηστρώσει τεράστιο τμήμα της διάσωσης των υπό κατάρρευση τραπεζών και κτηματομεσιτικών οργανισμών, ενώ δεν έκανε τίποτα για να βοηθήσει τους εργαζόμενους ή το συνεχώς αυξανόμενο άστεγο και περιθωριοποιημένο τμήμα του πληθυσμού.

Η Οργουελική μεταρρύθμιση της υγείας, η οποία επίσης καταγγέλλθηκε ως «σοσιαλιστική», ουσιαστικά υπαγορεύτηκε απ' τις μεγάλες ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρίες που ελέγχουν το Αμερικάνικο σύστημα πρόνοιας. Το Δεκέμβριο του 2010 η κυβέρνηση Obama μείωσε τις προϋποθέσεις για τη λήψη επιδόματος ανεργίας μέσω της ίδιας «συμφωνίας» με το Κογκρέσο που επίσης προέβλεπε μειώσεις στην φορολογία για τους πλούσιους. Πρόκειται για μια πολιτική του Bush που «κόστισε» στην Ομοσπονδιακή κυβέρνηση 200 δις δολάρια το χρόνο σε διαφυγόντα κέρδη από το 2001, την ώρα που το κόστος των πολέμων στο Ιράκ και το Αφγανιστάν ανήλθε στο 1.5 τρις δολάρια, αν όχι περισσότερο. Υπό την κυβέρνηση Obama έχουν πραγματοποιηθεί περισσό-

τερες απελάσεις παράνομων μεταναστών απ' ότα σ' όλα τα χρόνια που κυβερνούσε ο Bush, με κυριότερα θύματα τους περιθωριοποιημένους Λατινοαμερικάνους που ήρθαν στη χώρα με την έκρηξη της οικοδομής πριν το 2007, και οι οποίοι έχασαν αμέσως τις δουλειές τους όταν κατέρρευσε η αγορά ακινήτων.

Κατά τη διάρκεια της φαρσοκωμωδίας για το ομοσπονδιακό δημοσιονομικό έλλειμμα στην Washington τον Ιούνιο-Ιούλιο, η ριζοσπαστική δεξιά μειοψηφία (tea Party), έχοντας σημαντική δύναμη άσκη-Hezbollah (Λίβανος). Έχουμε φτάσει στο σημείο όπου ακόμα και η συγγραφή ενός φιλικού άρθρου προς αυτές τις «αλλοδαπές τρομοκρατικές οργανώσεις» μπορεί να θεωρηθεί, σύμφωνα με τον νόμο περί εθνικής ασφάλειας, «υποστήριξη της τρομοκρατίας».

26

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

σης πίεσης στο Κογκρέσο, έδωσε πολιτική κάλυψη στον Obama να ολισθήσει ακόμα δεξιότερα προς το σχεδιασμό σημαντικών περικοπών στα «συνταγματικά κατοχυρωμένα κοινωνικά δικαιώματα» – ακόμα ένας ιδεολογικά φορτισμένος όρος που αναφέρεται στην πρόνοια για τους φτωχούς και τους ηλικιωμένους, καθώς και στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Οι περικοπές αυτές πρόκειται να πραγματοποιηθούν από μια δικομματική επιτροπή αποτελούμενη από έξι Δημοκρατικούς και έξι Ρεπουμπλικάνους, η οποία το Νοέμβριο θα καθορίσει επακριβώς το χαρακτήρα και το εύρος των περικοπών που όλοι απέφυγαν να συγκεκριμενοποιήσουν το καλοκαίρι. Όλες αυτές οι εξελίξεις αναδεικνύουν τον ιστορικό ρόλο του Δημοκρατικού Κόμματος, δηλαδή την ικανότητα αποτελεσματικής εφαρμογής κυβερνητικών πολιτικών που θα προκαλούσαν σημαντικές αντιδράσεις αν υλοποιούνταν απ' τους Ρεπουμπλικάνους.

ΚΑΛΟΣ ΜΠΑΤΣΟΣ – ΚΑΚΟΣ ΜΠΑΤΣΟΣ

Σύμφωνα με πλήθος περιγραφών, το Αμερικάνο πολιτικό σύστημα αποτελείται από ένα δεξιό και ένα δεξιότερο κόμμα. Από τη δεκαετία του 1880 τουλάχιστον, τα δύο κυρίαρχα πολιτικά κόμματα παίζουν το

σκετς του «καλού μπάτσου – κακού μπάτσου». Το φτωχότερο 50% του πληθυσμού δεν ψηφίζει καν, και η επίσημη πολιτική έχει περισταλεί σε ένα θέατρο σκιών που τροφοδοτεί την απάθεια και τον κυνισμό. Αυτό το πολιτικό πλαίσιο μας επιτρέπει, εν μέρει, να ερμηνεύσουμε περίεργα φαινόμενα όπως το σημερινό tea Party: όταν οι άνθρωποι κινητοποιούνται, οι δεξιοί και οι, σπάνιοι πλέον, αριστεροί λαϊκισμοί, όπως ο ξεσηκωμός του «φουκαρά», είναι οι πρώτες ασφαλιστικές δι- κλείδες του συστήματος.

Το tea Party αναδύθηκε σαν πολιτική τάση της δεξιάς πτέρυγας του Ρεπουμπλικάνικου Κόμματος το 2009, εκφράζοντας καλύτερα απ' όλες τις άλλες πολιτικές δυνάμεις την δεξιά λαϊκίστικη οργή που αποτελεί, άλλοτε λιγότερο κι άλλοτε περισσότερο, τμήμα του Αμερι- κάνικου πολιτικού τοπίου από τα τέλη του '70. Αντιπροσωπεύει μια «συρρικνούμενη κοινωνική μερίδα» λευκών και μεγάλων σε ηλικία

27

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

μεσοαστών, που φαντάζονται ότι τα προβλήματα της Αμερικής μπο- ρούν να λυθούν μέσω ενός αυστηρού και ισορροπημένου προϋπολο- γισμού σε κάθε επίπεδο διακυβέρνησης και άρα ενός «ελάχιστου κρά- τους» που θα επιβλέπει την αποδεσμευμένη πλέον «ελεύθερη αγορά». Ποτέ δεν υπήρξε τέτοιου είδους οικονομία, ούτε ακόμα και την περι- οδο πριν το 1914, όταν στο κράτος αντιστοιχούσε μεν ένα πολύ μικρό μέρος του ΑΕΠ, όμως απ' την άλλη το κράτος έπαιζε κεντρικό ρόλο στην φορολογική πολιτική, την εκδίωξη των Ινδιάνων για την επέ- κταση της οικονομίας της σκλαβιάς στο Νότο, καθώς και τις κατασχέ- σεις γης για την κατασκευή σιδηροδρόμων και τη διάνοιξη καναλιών. Το πραγματικό περιεχόμενο της φενάκης του tea Party περιλαμβάνει φυσικά την ισχυροποίηση του αστυνομικού κράτους και την στρατι- ωτική διαφύλαξη της –φθίνουσας– Αμερικάνικης αυτοκρατορίας, κα- ταστρέφοντας παράλληλα τις «κοινωνικές» πτυχές του κράτους που η ριζοσπαστική δεξιά ταυτίζει με το «σοσιαλιστικό» New Deal του '30 και την «Great Society» του Lyndon Johnson το '60. Η συντριπτι- κά

πλειοψηφική λευκή κοινωνική βάση του υπονοεί μία (συνήθως) υπόρρητη αλλά πραγματική φυλετική πολιτική ατζέντα ανθρώπων που τρομοκρατούνται απ' το ενδεχόμενο μιας «λευκής μειοψηφίας» μέχρι το 2050 και την ύπαρξη ενός μαύρου προέδρου. Η ουσιαστική λειτουργία του tea Party στην πολιτική σκηνή των ΗΠΑ είναι να επι-τρέψει στο «κέντρο» να μετακινηθεί προς τα δεξιά, επιτρέποντάς του να εμφανιστεί ως μια ορθολογική εναλλακτική απέναντι στους «φονταμενταλιστές της αγοράς».

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η σχεδόν καθολική πεποίθηση ότι η κρίση «προκλήθηκε» από κάποια ελίτ, είτε πρόκειται για τους τραπεζίτες είτε για τους πολιτικούς, καταπνίγει κάθε σοβαρή ανάλυση της υποκείμενης «κρίσης αξίας», της οποίας το τραπεζικό σύστημα, το καταναλωτικό χρέος, η φούσκα των αξιών ακίνητης περιουσίας και η δημοσιονομική κρίση δεν είναι παρά απλά επιφαινόμενα.

Το Νοέμβριο του 2010, η δεξιά λαϊκίστικη οργή ενάντια στα «σοσιαλιστικά» μέτρα του Obama (τη διάσωση των τραπεζών, τη «μεταρρύθμιση» της υγείας, τις χλιαρές και κυρίως συμβολικές προσπάθειες κρατικής ρύθμισης της οικονομίας) οδήγησε σε σημαντικές νίκες

28

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

των Ρεπουμπλικάνων στο Κογκρέσο, ανατρέποντας την πλειοψηφία των Δημοκρατικών στη Βουλή των Αντιπροσώπων και «παίρνοντας» σχεδόν τη Γερουσία. Μεγάλο μέρος της εκλογικής βάσης του Obama, απογοητευμένο, ή αηδιασμένο, από την ανοιχτή σύνταξή του με τα συμφέροντα του κεφαλαίου, έμεινε απλώς σπίτι του. Δεν θα έπρεπε να παραγνωρίσουμε ότι η δεξιά λαϊκίστικη οργή επικεντρώνεται επίσης, παρόλο που σπάνια εκφράζεται δημόσια γύρω απ' αυτό, στο χρώμα του δέρματος του Obama.

Η «ΥΦΕΣΗ» ΚΑΙ Η ΒΟΥΒΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Απ' το φθινόπωρο του 2008, ο επίσημος δείκτης ανεργίας στις ΗΠΑ έφτασε στο 9,1%, ενώ στην πραγματικότητα πλησιάζει μάλλον το 15%, καθώς τα κριτήρια των μετρήσεων συνεχώς «επανεξετάζονται» ώστε

να καταγράφεται ακόμα κι όποιος δουλεύει μια ώρα το μήνα ως «απασχολούμενος» και να εξαιρούνται τα εκατομμύρια ανθρώπων που έχουν εγκαταλείψει εντελώς την αναζήτηση εργασίας. Εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι έχουν χάσει τα σπίτια τους, αφού πρώτα έχασαν τις δουλειές τους, ειδικά στις πρώην «ανεπτυγμένες» περιοχές όπως το Central Valley της California, το Las Vegas και η Florida. Εκατομμύρια ακόμα βρίσκονται εγκλωβισμένοι σε ενυπόθηκα δάνεια που υπερβαίνουν την πραγματική αξία των σπιτιών τους. Τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές –τέλη Σεπτεμβρίου του 2011– οι διεθνείς αγορές εισέρχονται σε ένα νέο κύκλο ανακατατάξεων, κάτι που είναι πιθανό να καταστήσει τους παραπάνω υπολογισμούς ξεπερασμένους ακόμα σε διάστημα λίγων μόνο ημερών.

Ένα εντυπωσιακό φαινόμενο, όσον αφορά την κατάρρευση της αγοράς ακινήτων, είναι η σχεδόν ολοκληρωτική απουσία συλλογικής αντίστασης στις κατασχέσεις και τις εξώσεις. Πρόκειται για μια σημαντική διαφορά με τις αρχές της δεκαετίας του '30, όταν στην Νέα Υόρκη, για παράδειγμα, χιλιάδες άνθρωποι κινητοποιούνταν για να προστατεύσουν τους γείτονές τους που απειλούνταν με έξωση και στις αγροτικές περιοχές οι κάτοικοι, συχνά οπλισμένοι, προσπαθούσαν να υπερασπιστούν τις ιδιοκτησίες τους ενάντια στις τραπεζικές κατασχέ-

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

σεις.³ Μια συντρόφισσα που κατοικεί σε μια απ' τις πιο ρημαγμένες οικονομικά πόλεις των ΗΠΑ, στη Βαλτιμόρη του Maryland, η οποία συναγωνίζεται σε μαρασμό το Ντιτρόιτ απ' τη δεκαετία του '70, αναφέρει ότι η συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων που υπέστησαν έξωση ή κατάσχεση «ντρέπονται» για την κατάστασή τους, την κρατούν μυστική απ' τους γείτονες και τους κοντινούς τους ανθρώπους και εγκαταλείπουν τα σπίτια τους κρυφά μέσα στη νύχτα.

Η ΕΠΙΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Από το 2007-08, το πεδίο της ανοιχτής ταξικής σύγκρουσης έχει μεταφερθεί, σε σημαντικό βαθμό, από τους εργασιακούς χώρους προς την

αντιπαράθεση με το χρεωκοπημένο κράτος σε όλα του τα επίπεδα: ομοσπονδιακό, πολιτειακό και δημοτικό. Αυτή όμως η μεταφορά έχει την καταγωγή της στην ήττα των εργατικών αγώνων σχεδόν σε κάθε βιομηχανικό τομέα, με πρώτο και κύριο την αυτοκινητοβιομηχανία. Οι εργαζόμενοι του δημόσιου τομέα, μετά από δεκαετίες προπαγάνδας γύρω απ' την αναγκαιότητα της ιδιωτικοποίησης, δαιμονοποιούνται σαν προνομιούχα και καλοπληρωμένα παράσιτα, επειδή είναι οι τελευταίοι εργάτες και εργάτριες που απολαμβάνουν ακόμα ένα σχετι- κά ασφαλές εργασιακό καθεστώς και κάποια στοιχειώδη δικαιώματα. Μιας και οι μαύροι αποτελούν μεγάλο τμήμα του εργατικού δυναμικού του δημόσιου τομέα, η δαιμονοποίηση αυτή έχει σε κάποιες περιοχές υπόρρητα ρατσιστικά χαρακτηριστικά.

Μια σχεδόν πανταχού παρούσα πτυχή αυτής της αντιπαράθεσης είναι το κόστος των υπηρεσιών υγείας, δεδομένου του οπισθοδρομικού, ιδιωτικοποιημένου «συστήματος» υγείας των ΗΠΑ.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι το μοναδικό «ανεπτυγμένο» καπιταλιστικό κράτος που δεν έχει γενικό σύστημα υγείας. Το 2009, πενή- ντα εκατομμύρια άνθρωποι στις ΗΠΑ δεν είχαν ιατρική περίθαλψη.

3. Σχετικά με τις αρχές της δεκαετίας του '30, δείτε αυτό το πολύ ενδιαφέρον άρθρο: [unemployed Councils, eviction Riots, and the New Deal \(economicpopulist.org/content/unemployed-councils-eviction-riots-and-new-deal\)](http://unemployedcouncils.org/content/unemployed-councils-eviction-riots-and-new-deal).

30

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

Τα κρατικά έξοδα για την υγεία φτάνουν στο 15% του ΑΕΠ και προβλέπεται να προσεγγίσουν το 20% μέχρι το 2020. Ο Καναδάς, αντίθετα, που διαθέτει γενικό σύστημα υγείας, ξοδεύει 10%. Εκτιμάται ότι η εξάλειψη των ιδιωτικών εταιριών ασφάλισης και των «διοικητικών δαπανών» τους θα μείωνε τα κρατικά έξοδα για την υγεία κατά 20-30%. Ένα άλλο μέρος των εξόδων πηγάζει από τη στενή σχέση με- ταξύ μεγάλων φαρμακευτικών εταιριών και πολιτικού προσωπικού. Για παράδειγμα, η ομοσπονδιακή νομοθεσία απαγορεύει στις πολιτεί- es να

προμηθεύονται φθηνότερα φάρμακα απ' τον Καναδά. Οι πλειοψηφία των Αμερικάνων προτιμά ένα δημόσιο καθολικό σύστημα υγείας, αλλά τόσο τα πολιτικά κόμματα όσο και τα ΜΜΕ έχουν αποκλείσει κάθε ενδεχόμενο δημόσιας συζήτησης γύρω απ' αυτήν την εναλλακτική. Ακόμα και πριν το ξέσπασμα της κρίσης, πολλές από τις απεργίες που πραγματοποιήθηκαν είχαν σαν επίκεντρο το ζήτημα της υγείας.⁴ Για πολλούς ανθρώπους, και κυρίως πολλές οικογένειες, η ιδιωτική ασφάλιση υγείας είναι τόσο σημαντική όσο και ο ίδιος ο μισθός – και μερικές φορές ακόμα περισσότερο. Καθώς η κρίση οδήγησε σε μείωση των φορολογικών εσόδων των πολιτειών και των πόλεων, το κράτος δεν είναι πια ικανό να καλύψει τα έξοδα περίθαλψης και ασφάλισης των δημοσίων υπαλλήλων. Πολιτικοί, δημαγωγοί και think tanks κλαίγονται για το «αυξανόμενο κόστος των υπηρεσιών υγείας» αλλά αποκρύπτουν το γεγονός ότι το κόστος αυτό προέρχεται απ' τον έλεγχο που ασκούν στην υγεία οι ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρίες και οι μεγάλες φαρμακοβιομηχανίες.

Απ' το 2014, όποιος απ' τους πενήντα εκατομμύρια ανασφάλιστους δεν αποφασίσει να εγγραφεί σε κάποιο πρόγραμμα ιδιωτικής ασφάλισης θα τιμωρείται με πρόστιμο. Οι σημερινές τιμές ιδιωτικής ασφάλισης υγείας είναι της τάξεως των 500\$ το μήνα για μεμονωμένα άτομα και πάνω από 1000\$ για οικογένειες. Λίγο καιρό πριν γραφτεί αυτό το 4. Ο David Himmelstein στο *Bleeding the Patient: The Consequences of Corporate Health Care*, δίνει μια καλή εικόνα της κατάστασης μέχρι το 2000. Κατά την τελευταία δεκαετία τα πράγματα έχουν γίνει πολύ χειρότερα.

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

άρθρο, ένα ομοσπονδιακό δικαστήριο έκρινε αντισυνταγματική αυτήν την πτυχή της «μεταρρύθμισης του συστήματος υγείας», αλλά η κυβέρνηση Obama σκοπεύει να ασκήσει έφεση.

Η κρίση του συστήματος υγείας συμβαδίζει με την κρίση στην ασφάλιση, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα. Απ' τη δε-

καετία του '90 κι έπειτα, όλο και περισσότεροι εργοδότες σταμάτησαν να πληρώνουν τις προκαθορισμένες και προσυμφωνημένες εισφορές για τις συντάξεις και άρχισαν να δημιουργούν ταμεία με κοινές εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων (τα λεγόμενα 401ks), τα οποία στη συνέχεια επενδύονταν... στο χρηματιστήριο, φυσικά με τις ανάλογες προμήθειες για τους χρηματιστές. Έρευνες έχουν δείξει ότι αυτά τα επενδυτικά συνταξιοδοτικά ταμεία απέδιδαν εν τέλει στους συνταξιοδοτούμενους μόνο το 10 έως 33% των προηγούμενων συντάξεων, οι οποίες κάλυπταν, στην καλύτερη περίπτωση, μονάχα το 1/3 των εργαζομένων. Η τάση αυτή, σε συνδυασμό με τις επικείμενες επιθέσεις στην υγεία και την κοινωνική ασφάλιση, οδηγεί στην όλο και επιταχυνόμενη φτωχοποίηση των ηλικιωμένων. Η κρίση εξαντλεί τα αποθέματα του κράτους και των τοπικών κυβερνήσεων, καθιστώντας τις έτσι ανίκανες να πληρώσουν τις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων. Το Νοέμβριο του 2009, για παράδειγμα, οι εργαζόμενοι στις μεταφορές στη Φιλαδέλφεια απέργησαν για έξι μέρες ώστε να εξασφαλίσουν τα συνταξιοδοτικά τους δικαιώματα.

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ «ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΦΡΟΥΡΙΟ»: Η ΠΤΩΣΗ ΤΩΝ uNiteD Auto WORKeRS

Μια νίκη-κλειδί για τη μακροχρόνια επίθεση εναντίον της Αμερικάνικης εργατικής τάξης –νίκη που κατά μία έννοια σηματοδοτεί ένα τέλος εποχής– ήταν η υπογραφή της συλλογικής σύμβασης δύο μισθολογικών ταχυτήτων στις τρεις μεγάλες αυτοκινητοβιομηχανίες (General Motors, Ford, Chrysler) από τους united Auto Workers (uAW) το 2007 – μια σύμβαση που έγινε αποδεκτή και υπογράφηκε με ταχύτατες διαδικασίες, παρά την ευρεία αντιπαράθεση της εργατικής βάσης. Από τότε και στο εξής, οι νεο-προσληφθέντες σ' αυτές τις βιομηχανίες

32

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

πληρώνονται 14\$ την ώρα, ενώ οι παλιότεροι εργάτες συνεχίζουν να πληρώνονται 27\$. Η συλλογική σύμβαση των united Auto Workers αποτελούσε τη «ναυαρχίδα» των συμβάσεων για πολλούς ακόμα βιο-

μηχανικούς κλάδους μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και στα επόμενα τρία χρόνια απ' το 2007 οι συμβάσεις δύο ταχυτήτων στις ΗΠΑ αυξήθηκαν από 2 σε 12%.

Το 2009, καταμεσής της οικονομικής κατάρρευσης, η General Motors και η Chrysler κήρυξαν χρεωκοπία και πέρασαν στον έλεγχο της Αμερικάνικης κυβέρνησης. Η χρεωκοπία τους δεν ήταν παρά μια τακτική κίνηση για να αναδιαρθρώσουν προς όφελός τους τα χρέη που είχαν συσσωρεύσει, κυρίως προς τους συνταξιοδοτημένους εργατές. Όταν οι δύο βιομηχανίες ανέκαμψαν απ' τη χρεωκοπία μερικές βδομάδες αργότερα, οι United Auto Workers έγιναν μεγαλομέτοχοι και στις δύο. Μέσω της διαδικασίας της χρεωκοπίας, οι εταιρίες κατάφεραν να αποδεσμευτούν από τα 50 δις δολάρια που χρώσταγαν στο ασφαλιστικό ταμείο των συνταξιοδοτημένων εργατών. Οι United Auto Workers δημιούργησαν τότε ένα καινούριο ταμείο με το όνομα Εθελοντική Ασφαλιστική Ένωση Εργαζομένων (Voluntary Employee Beneficiary Association – VeBA), το οποίο θα εξαρτάται αποκλειστικά από την αξία των μετοχών της General Motors και της Chrysler. Μια ενδεχόμενη κατάρρευση των μετοχών τους ή μια νέα χρεωκοπία θα αφήσει δύο εκατομμύρια συνταξιοδοτημένους εργατές χωρίς ασφάλιση και οι συντάξεις τους είτε θα περικοπούν σημαντικά είτε θα αναληφθούν από την κυβέρνηση μετά από κάποια «έκπτωση».

Η ΕΠΙΘΕΣΗ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ WISCONSIN

Το κεφάλαιο, αφού νίκησε το συνδικάτο που αποτελούσε το πρότυπο διεκδίκησης συλλογικών συμβάσεων στην Αμερικάνικη βιομηχανία για 60 χρόνια, ενέτεινε την επίθεσή του εναντίον της εργατικής τάξης, στοχεύοντας, κατά τη διάρκεια του 2011, στους εργαζόμενους στο δημόσιο τομέα. Ενδεικτικότερο δείγμα αυτής της επίθεσης ήταν η περίπτωση της πολιτείας του Wisconsin, αλλά και του Ohio, της Indi-

ana, του Illinois, της California, του Connecticut, του New Jersey και της Νέας Υόρκης. Στο Wisconsin ο νεο-εκλεχθείς Ρεπουμπλικάνος κυβερνήτης Scott Walker επιχείρησε να καταργήσει τις συλλογικές εργατικές διαπραγματεύσεις, κάτι που οδήγησε στη μεγαλύτερη, και πιο επίμονη, εργατική σύγκρουση μετά το 2008.

Στις εκλογές του Νοεμβρίου του 2010, ο Scott Walker, υποψήφιος του Ρεπουμπλικάνικου Κόμματος κέρδισε θριαμβευτικά τη θέση του κυβερνήτη του Wisconsin. Αργότερα μαθεύτηκε ότι ο Walker είχε στενούς δεσμούς με τους ακροδεξιούς δισεκατομμυριούχους αδερφούς Koch, οι οποίοι προφανώς είδαν το Wisconsin σαν ένα πείραμα για την εφαρμογή μιας καπιταλιστικής στρατηγικής που θα μπορούσαν αργότερα να δοκιμάσουν και αλλού. Ξεκινώντας τη θητεία του, μείωσε τη φορολογία των πλουσίων και των επιχειρήσεων κι έπειτα ανακοίνωσε ένα τεράστιο δημοσιονομικό έλλειμμα. Ο Walker τότε πρότεινε σημαντικές περικοπές στις δημόσιες υπηρεσίες, επιτρέποντας στην κυβέρνηση να τις ιδιωτικοποιήσει κατά βούληση και να επιτεθεί στη διαπραγματευτική δύναμη των εργαζομένων.⁵ Οι εργαζόμενοι στη δημόσια εκπαίδευση απάντησαν άμεσα, εγκαταλείποντας αυθόρμητα σχολεία και προχωρώντας σε άγρια απεργία. Το κυβερνητικό κτίριο στο Madison καταλήφθηκε για αρκετές βδομάδες από χιλιάδες ανθρώπους ενώ οι συνεχείς μαζικές διαδηλώσεις κλιμακώθηκαν στις 12 Μαρτίου, όταν 125.000 εργαζόμενοι συγκεντρώθηκαν στους δρόμους της πόλης. Τα πανό και τα συνθήματα του κινήματος αντηχούσαν ξεκάθαρα την κατάληψη της Πλατείας Ταχρίρ στο Κάιρο αλλά, σε αντίθεση με την Αίγυπτο, το κίνημα του Wisconsin δεν κατάφερε να ανατρέψει τον Walker.

Το βασικό πρόβλημα που διαφάνηκε στο κίνημα του Wisconsin ήταν η ικανότητα του Δημοκρατικού Κόμματος και των συνδικάτων να το ελέγξουν και να εκτονώσουν τη διάχυτη επιθυμία των από

5. Για λεπτομέρειες γύρω απ' τον αγώνα του φετινού Φεβρουαρίου-Μαρτίου, δείτε το κείμενό μου «From Cairo to Madison, the Old Mole Comes up For An early Spring» στο *Insurgent Notes* No.3 και την επιστολή «More on Madison» στο *Insurgent Notes* No.4 (Αύγουστος 2011).

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

κάτω για γενική απεργία. Το μοτίβο αυτό επαναλήφθηκε σε αρκετές πολιτείες, αν και πουθενά αλλού η αντίσταση σε παρόμοιες περικοπές δεν έφτασε την ποιότητα και το βάθος των όσων συνέβησαν στο Wisconsin. Οι Δημοκρατικοί είναι στενά συνδεδεμένοι με τα συνδικάτα, καθώς πρόκειται για τους βασικούς χορηγούς των προεκλογικών εκστρατειών του κόμματος. Έτσι στην Καλιφόρνια, τη Νέα Υόρκη, τη Minnesota και το Connecticut οι Δημοκρατικοί κυβερνήτες που εκλέχθηκαν με σημαντική οικονομική υποστήριξη από τα συνδικάτα προχώρησαν σε παρόμοιες περικοπές για τους εργαζόμενους του δημοσίου τομέα, διατηρώντας όμως την επίφαση της συλλογικής διαπραγμάτευσης. Σε κάποιες από τις υπόλοιπες πολιτείες που ελέγχονται απ' τους Ρεπουμπλικάνους, οι κυβερνήτες έκαναν πίσω προτού οδηγηθούν σε σύγκρουση με τους εργαζόμενους, φοβούμενοι την επίδραση των κινητοποιήσεων του Wisconsin.

Στο ίδιο το Wisconsin, μετά την κορύφωση των κινητοποιήσεων το Μάρτιο, οι Δημοκρατικοί και τα συνδικάτα έσπρωξαν το κίνημα στα κανάλια της εκλογικής διαμεσολάβησης, προσπαθώντας να ανατρέψουν Ρεπουμπλικάνους αξιωματούχους και να εκλέξουν στη θέση τους Δημοκρατικούς, αποκρύπτοντας παντελώς το γεγονός ότι οι Δημοκρατικοί, που έχασαν τον έλεγχο της πολιτείας το Νοέμβριο του '10, είχαν ήδη επιβάλει σημαντικά μέτρα λιτότητας.⁶

Εν κατακλείδι, οι δυνάμεις του ελέγχου και της μεσολάβησης των αντιστάσεων, οι Δημοκρατικοί και τα συνδικάτα, έκαναν τη δουλειά τους άριστα σ' ολόκληρη τη χώρα.⁷

6. Στις αρχές Αυγούστου, οι καμπάνιες αυτές –παρά τις πολυέξοδες κινητοποιήσεις τους– απέτυχαν εν τέλει να ανατρέψουν τη πλειοψηφία των Ρεπουμπλικάνων στο Wisconsin.

7. Τα συνδικάτα συνεισέφεραν 450 εκατομμύρια δολάρια στην προεκλογική καμπάνια του Obama το 2008. Μεταξύ των κυριότερων ανταλλαγμάτων γι' αυτήν τη συνεισφορά θα ήταν ο νόμος για την

Ελεύθερη Επιλογή των Εργαζομένων, ο οποίος θα περιορίζε τα εμπόδια στη συνδικαλιστική δραστηριότητα που είχαν θε- σμοθετηθεί από τη δεκαετία του '70. Ο Obama, λίγους μήνες μετά την εκλογή του, ξέχασε παντελώς αυτή του την υπόσχεση.

35

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΙ ΑΓΩΝΕΣ, ΗΤΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΑΓΡΙΑ ΑΠΕΡΓΙΑ

Οι μικρότερης έντασης αγώνες κατέληξαν κι αυτοί σε μερική ή συνολική ήττα. Το Νοέμβριο του 2008, οι εργάτες στο εργοστάσιο Republic Doors & Windows στο Chicago άρχισαν να παρατηρούν ότι η εταιρία εξαφάνιζε μηχανήματα κατά τη διάρκεια της νύχτας, σίγουρη ένδειξη του επικείμενου κλεισίματος του εργοστασίου. Στις 2 Δεκεμβρίου η διοίκηση ανακοίνωσε ότι το εργοστάσιο θα κλείσει σε τρεις μέρες. Τη μέρα του σχεδιασμένου κλεισίματος, 5 Δεκεμβρίου, οι 240 κυρίως μαύροι και λατινοαμερικάνοι εργάτες, μέλη των united electrical Workers (ue), ενός συνδικάτου με αρκετά μαχητική φήμη, κατέλαβαν το εργοστάσιο, απαιτώντας αποζημιώσεις και ασφάλιση. Στις 10 Δεκεμβρίου κατάφεραν να κερδίσουν αποζημιώσεις 7.000 δολαρίων και δύο μήνες ασφάλισης. Η διοίκηση κατηγόρησε την Bank of America ότι σταμάτησε τον δανεισμό προς την εταιρία κι έτσι την οδήγησε στη χρεωκοπία, αλλά στην πραγματικότητα είχε ήδη αγοράσει ένα άλλο εργοστάσιο στην κοντινή πολιτεία της Iowa, όπου οι εργάτες δεν ήταν μέλη του συνδικάτου. Οι εργαζόμενοι πραγματοποίησαν αποκλεισμούς της τράπεζας, ενώ αλληλέγγυοι από άλλους εργασιακούς χώρους έφερναν φαγητό και κουβέρτες για να στηρίξουν την κατάληψη του εργοστασίου. Αν και οι εργάτες της Republic κέρδισαν όσα ζητούσαν, εν τέλει έχασαν τις δουλειές τους – μια λεπτομέρεια που παραγνωρίστηκε κατά τους εορτασμούς της «προοδευτικής» αριστεράς για την έκβαση του αγώνα. Άλλος ένας αγώνας με ακόμα χειρότερη έκβαση για τους εργάτες ήταν η απεργία στο εργοστάσιο μπισκότων Stella d' Oro στη Νέα Υόρκη. Στις 13 Αυγούστου 2008, 135 εργάτες, μέλη του Bakers union, αποχώρησαν από τη διαδικασία διαπραγμάτευσης της νέας σύμβασης. Επρόκειτο

για μια οικογενειακή επιχείρηση, στην οποία πολλοί εργαζόμενοι δούλευαν εδώ και δεκαετίες, που αγοράστηκε από ένα κερδοσκοπικό αμοιβαίο κεφάλαιο που απαιτούσε 28% μείωση στους μισθούς, κατάργηση της υπερωρίας το Σάββατο και 20% εργατική εισφορά στο ασφαλιστικό ταμείο της επιχείρησης. Το συνδικάτο ακολούθησε μια πλήρως νομικίστικη στρατηγική, επιλέγοντας να μην κάνει

36

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

τίποτα για να αποτρέψει τους απεργοσπάστες απ' το να δουλέψουν, ή να εμποδίσει τα φορτηγά να μεταφέρουν πρώτες ύλες στο εργοστάσιο, ή τέλος να επεκτείνει την απεργία σε άλλους εργασιακούς χώρους. Το Μάιο του 2009, οι εργάτες προσφέρθηκαν να επιστρέψουν στη δουλειά χωρίς συλλογική σύμβαση, κάτι που η εταιρία απέρριψε. Επίσης, το συνδικάτο τους έπεισε να βασιστούν στην ενδεχόμενη δικαιοδική απόφαση της Επιθεώρησης Εργασίας (National Labor Relations Board – NLRB), δηλαδή του κυβερνητικού μεσολαβητικού μηχανισμού μεταξύ αφεντικών και εργαζομένων. Η απεργία συνεχίστηκε μέχρι τα τέλη Ιουνίου του 2009, όταν η Επιθεώρηση Εργασίας έκρινε ότι οι επενδυτές, αρνούμενοι να διαπραγματευτούν με το συνδικάτο, παραβίασαν την εργατική νομοθεσία. Στις αρχές Ιουλίου, τη μέρα που οι εργάτες της Stella d' Oro επέστρεψαν στις δουλειές τους, η διοίκηση ανακοίνωσε ότι σκοπεύει να κλείσει το εργοστάσιο – όπως και έκανε λίγο καιρό αργότερο.

Στο Boron της California, στα τέλη Ιανουαρίου του 2010, πεντακόσιοι μεταλλωρύχοι που δούλευαν για την Βρετανική Rio tinto, την τρίτη μεγαλύτερη μεταλλευτική εταιρία στον κόσμο, υπέστησαν lock-out από την επιχείρηση μετά την άρνηση τους να διαπραγματευτούν τη νέα σύμβαση που προέβλεπε κατάργηση συντάξεων, μείωση μισθών και περαιτέρω ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων – σύμφωνα με της επιταγές του διεθνούς ανταγωνισμού.

Στα μέσα Μαΐου, το 3ο Παράρτημα του International Longshore Workers union (ILWu, διεθνές συνδικάτο ναυτεργατών που σε κάποιες

περιοχές εκπροσωπεί –μεταξύ άλλων– και μεταλλωρύχους) υπέγραψε, μετά από ψηφοφορία των εργατών, νέα σύμβαση που περιελάμβανε αύξηση μισθού 2,5% κάθε χρόνο. Για τους νεο-προσληφθέντες, όμως, προέβλεπε ότι το ταμείο συντάξεων, που μέχρι τότε αναλάμβανε να χρηματοδοτεί η εταιρία, θα μετατρεπόταν σε επενδυτικό συνταξιοδοτικό ταμείο (όπως περιγράφηκε παραπάνω) με μόλις 4% εισφορά της επιχείρησης. Επίσης οι πληρωμένες αναρρωτικές άδειες μειώθηκαν από 14 σε 10 το χρόνο.

Το ILWu, για άλλη μια φορά, κράτησε την απεργία σε εντελώς νομικίστικα και τοπικά πλαίσια. Οι απεργοσπάστες και τα διευθυντικά

37

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

στελέχη, προστατευόμενοι από ισχυρές αστυνομικές δυνάμεις, συνέχισαν να δουλεύουν καθ' όλη τη διάρκεια της απεργίας παρά τις προσπάθειες των εργατών του Boeing να τους εμποδίσουν. Το συνδικάτο δεν επιχείρησε ούτε για μια στιγμή να κινητοποιήσει ένα ρεύμα αλληλεγγύης από την περιοχή και το κοντινό Los Angeles. Αντιθέτως, αναλωνόταν σε ανούσιες εκκλήσεις στις συναντήσεις των μετόχων της Rio tinto και πραγματοποιούσε εθνικιστικού τύπου συγκεντρώσεις στο Βρετανικό Προξενείο.

Όπως και στην περίπτωση της Republic, η «προοδευτική» αριστερά πανηγύρισε τη «νικηφόρα έκβαση» του αγώνα.

Φέτος τον Αύγουστο, 45.000 εργαζόμενοι σε τηλεφωνικές εταιρίες των βορειοανατολικών πολιτειών –οργανωμένοι στους Communication Workers of America (CWA) και την International Brotherhood of electrical Workers (IBEW)– κατέβηκαν σε απεργία εναντίον της Verizon. Η Verizon επιχείρησε να «προσαρμόσει» τη συλλογική σύμβαση ώστε να περικόψει τις συντάξεις, να αλλάξει τις εργασιακές σχέσεις και να αναγκάσει τους εργαζόμενους να πληρώσουν μεγαλύτερες ασφαλιστικές εισφορές, επικαλούμενη την σταθερή πτώση στην χρήση σταθερής τηλεφωνίας και την στροφή προς τα κινητά τηλέφωνα και το διαδύκτιο. Για άλλη μια φορά, το επίκεντρο της σύγκρουσης ήταν η

ασφάλιση. Η απεργία «ανεστάλη» μετά από δυο βδομάδες και οι εργαζόμενοι γύρισαν στις δουλειές τους χωρίς σύμβαση και χωρίς συλλογική διαπραγμάτευση. Οι CWA υποστήριξαν ότι η απεργία έδειξε τη «σοβαρότητα της κατάστασης» στην εργοδοσία.

Τέλος, για να κλείσουμε αυτήν την απεργιακή αποτίμηση με έναν πιο αισιόδοξο τόνο, στις 8 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε στη βορειοδυτική ακτή των ΗΠΑ η σημαντικότερη ίσως άγρια απεργία εδώ και χρόνια. Η eGt, μια επιχείρηση με βάση το Portland, είχε κατασκευάσει μια υπερσύγχρονη αποβάθρα εξαγωγής σιτηρών στο λιμάνι του Longview στη Washington, σαν τμήμα μιας διεθνούς αλυσίδας εφοδιασμού, με στόχο τη μεταφορά σιτηρών από τις ΗΠΑ στις αναδυόμενες ασιατικές αγορές τροφίμων και βιοκαυσίμων. Η eGt ανήκει στην Ιαπωνική Itochu Corp, τη Νοτιοκορεάτικη StX Pan Ocean και την Αμερικάνικη Bunge North America. Στη λίστα του Fortune Global

38

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

με τις 500 μεγαλύτερες επιχειρήσεις στον κόσμο, η Itochu βρίσκεται στη 201η θέση και η Bunge στην 182η. Οι εταιρίες αυτές θέλουν να λειτουργήσουν την αποβάθρα των σιτηρών χωρίς εργάτες-μέλη του ILWu (International Longshore Workers union), ακυρώνοντας την εβδομηνταπεντάχρονη συμφωνία μεταξύ συνδικάτου και εργοδοτών για τη δυτική ακτή που πραγματοποιήθηκε μετά τη γενική απεργία στο San Francisco το 1934. Τα μέλη του συνδικάτου, απ' τη μεριά τους, προχώρησαν σε απεργιακές περιφρουρήσεις και μπλοκαρίσματα σιδηροδρομικών γραμμών, κάτι που μέσα στο καλοκαίρι οδήγησε σε συγκρούσεις με τους μπάτσους και κυβερνητική εντολή για απαγόρευση όλων των απεργιακών συγκεντρώσεων. Το συνδικάτο έσπασε την απαγόρευση και τη νύχτα της 8ης Σεπτεμβρίου εκατοντάδες ναυτεργατών μπούκαραν στην αποβάθρα, ακινητοποίησαν τους σεκιουριτάδες και σαμπόταραν τον εξοπλισμό της εταιρίας, αδειάζοντας όλα τα σιτηρά στις σιδηροδρομικές γραμμές ώστε να μπλοκάρουν τα τραίνα του λιμανιού. Το κόστος των ζημιών ανήλθε σε αρκετά εκατομμύρια δολά-

ρια, ενώ η εταιρία αναγκάστηκε να προσλάβει απεργοσπάστες για να καθαρίσουν την αποβάθρα. Οι εργάτες στάθηκαν εξαιρετικά μαχητικά απέναντι στην αστυνομία, ενώ λέγεται ότι σε κάποιες στιγμές έτρεψαν τους μπάτσους σε άτακτη φυγή κυνηγώντας τους με τα ρόπαλα του μπέιζμπολ απ' τα οποία είχαν φτιάξει τα πλακάτ τους. Την επόμενη μέρα οι ναυτεργάτες του Seattle, της Tacoma και του Everett πραγματοποίησαν μονοήμερη άγρια απεργία σε ένδειξη αλληλεγγύης. Οι ηγέτες του ILWu υποστηρίζουν ότι δεν έχουν ιδέα πώς ξέφυγε από τα χέρια τους η κατάσταση, σαν να επρόκειτο για μια στιγμιαία και αυθόρμητη εξέγερση της βάσης. Φαίνεται όμως ότι, αμέσως μετά το σαμποτάζ στο Longview, πραγματοποιήθηκε συνέλευση του σωματείου ώστε να συζητηθούν τα επόμενα βήματα του αγώνα. Πιθανόν να πρόκειται για τις πρώτες ενδείξεις μιας σειράς μελλοντικών συγκρούσεων. Μέχρι στιγμής, όλες οι σχετικές διεργασίες έχουν πραγματοποιηθεί αποκλειστικά εντός του σωματείου, μέσα σ' ένα κλίμα σχετικής μυστικοπάθειας, κι έτσι δεν υπήρξε επίσημο κάλεσμα για αλληλεγγύη απ' το Seattle. Δεν είναι ξεκάθαρο σ' αυτήν την φάση αν τα αφεντι-κά είναι αποφασισμένα να δημιουργήσουν δεδικασμένο στο Longview

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

ακυρώνοντας την εβδομηνταπεντάχρονη δικαιοδοσία του ILWu στα λιμάνια, ή να εφαρμόσουν την ίδια τακτική σε άλλες πόλεις της δυτικής ακτής. Ίσως πρόκειται για πρωτοβουλία μιας τοπικής εταιρίας, η αρνητική κατάληξη της οποίας ενδέχεται να ακυρώσει τους σχεδιασμούς των αφεντικών και να τα οδηγήσει σε συμβιβασμό.

Μια ερμηνεία αυτής της κατάστασης θα μπορούσε να είναι ότι το ILWu, όπως και τα υπόλοιπα αμερικάνικα συνδικάτα, βρίσκεται αυτή τη στιγμή εξαιρετικά στριμωγμένο απ' το κεφάλαιο και δίνει τις τελευταίες του μάχες πριν ηττηθεί οριστικά. Μια άλλη όμως ερμηνεία είναι ότι το ILWu έχει συνειδητοποιήσει την στρατηγική του θέση στη σημερινή οικονομική συγκυρία και υπερασπίζεται με κάθε τρόπο τα κεκτημένα του.

Οι κινητοποιήσεις αυτές είχαν άμεσο και σημαντικό αντίκτυπο στους αγωνιζόμενους της περιοχής του Seattle. Μετά από έναν ολό- κληρο χρόνο σκληρών αγώνων ενάντια στην αστυνομική βαρβαρό- τητα στο Seattle, πολλοί και πολλές ανέκτησαν τις ελπίδες τους βλέ- ποντας τους μπάτσους να προσπαθούν έντρομοι να γλιτώσουν απ' την οργή (και τα ρόπαλα του μπείζμπολ) των εργατών. Αρκετοί νέοι άνεργοι, οι οποίοι συχνά αδυνατούν να ταυτιστούν με τους εργατικούς αγώνες, έστρεψαν το βλέμμα τους στη μάχη του Longview λόγω της μαχητικότητας των ναυτεργατών απέναντι στον κοινό τους εχθρό – τους μπάτσους.⁸

Η ΕΠΙΘΕΣΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Η εκπαίδευση αποτελεί άλλη μια πτυχή της κοινωνικής αναπαρα- γωγής όπου η κρατική πολιτική λιτότητας έχει οδηγήσει σε μαζικές κινητοποιήσεις. Ας παραβλέψουμε για μια στιγμή τη φύση της εκπαι- δευτικής διαδικασίας ως μιας γιγαντιαίας μηχανής παραγωγής και πι- στοποίησης προσόντων και εξειδικεύσεων που στοχεύει, από τη μία

8. Ευχαριστώ μια συντρόφισσα απ' το Seattle για τις περισσότερες απ' αυτές τις λεπτομέρειες.

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

πλευρά, στην αναπαραγωγή των ταξικών διαιρέσεων και της ιεραρχί- ας και, απ' την άλλη, στην εμπέδωση της εργασιακής και κοινωνικής πειθάρχησης σύμφωνα με τις επιταγές της καπιταλιστικής κοινωνίας. Μια κομμουνιστική κοινωνία θα επαναστατικοποιήσει την εκπαίδευση και την «εργασία» σε βαθμό που η επιστροφή στην προηγούμενη κατά- σταση θα είναι αδύνατη. Όπως και να 'χει όμως, πέρα από τα, κυρίως ιδιωτικά, πανεπιστήμια των εκλεκτών της αστικής τάξης (στα οποία σήμερα η φοίτηση κοστίζει γύρω στα 40.000\$ το χρόνο), τα μαζικά κρα- τικά πανεπιστήμια και κολλέγια αποτελούν πλέον, στον απόηχο της αποβιομηχάνισης, τη βασική διέξοδο της εργατικής νεολαίας ώστε να ξεφύγει από δουλειές τύπου McDonalds.

Στην California, όπου η δημόσια εκπαίδευση μέχρι τη δεκαετία του '70 ήταν ως επί το πλείστον δωρεάν, τα δίδακτρα σε κάθε πανεπιστημιακό επίπεδο έχουν ανέλθει πλέον σε χιλιάδες δολάρια το χρόνο και οι περισσότεροι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να δουλεύουν ώστε να ανταπεξέρχονται στο κόστος των σπουδών τους, συσσωρεύοντας παράλληλα τεράστια χρέη από φοιτητικά δάνεια που μπορεί να τους αφήσουν χρεωμένους μέχρι και 100.000 δολάρια κατά την αποφοίτησή τους. Λόγω περικοπών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση –αποτέλεσμα, εν μέρει, της δεξιάς λαϊκίστικης «εξέγερσης» κατά των φόρων απ' το '78 και μετά– η ποιότητα των δημόσιων σχολείων στην California έπεσε τόσο πολύ με το πέρασμα των δεκαετιών, που πλέον συγκαταλέγονται ανάμεσα στα πιο υποβαθμισμένα της χώρας (μαζί με αυτά του Mississippi και της Louisiana). Ανάμεσα στα κυριότερα προβλήματα συγκαταλέγονται οι όλο και μεγαλύτερες σε μέγεθος σχολικές τάξεις, η ανεπάρκεια εκπαιδευτικού υλικού, οι επιθέσεις στα συνδικάτα των δασκάλων και η χαμηλότερη κρατική χρηματοδότηση ανά μαθητή στις ΗΠΑ. Κατά τη δεκαετία του '90 στην πολιτεία της California, λόγω και της τεράστιας αύξησης του πληθυσμού των φυλακών –από τις μεγαλύτερες στη χώρα–, περισσότεροι μαύροι βρίσκονταν στη φυλακή παρά στο πανεπιστήμιο. Τόσο η κυβέρνηση Bush όσο και η κυβέρνηση Obama προσπάθησαν να αντιμετωπίσουν αυτήν τη μακροχρόνια εκπαιδευτική κρίση επιβάλλοντας ακόμα πιο αυστηρά και εντατικά σχολικά προγράμματα και αναγκάζοντας το διδακτικό

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

προσωπικό να ασχολείται αποκλειστικά με την προετοιμασία των μαθητών για τα πρότυπα τεστ αξιολόγησης των μαθητικών ικανοτήτων. Οι μαθητές των ΗΠΑ φημίζονται για το γεγονός ότι βρίσκονται στον πάτο της κατάταξης που προκύπτει απ' τα διεθνή συγκριτικά τεστ για μαθητές λυκείου.

Το φθινόπωρο του 2009, οι φοιτητές στα campus του Los Angeles και του Berkeley, που ανήκουν στο university of California (uC), κι-

νητοποιήθηκαν ενάντια στην περαιτέρω αύξηση των διδάκτρων και στο Berkeley μάλιστα χιλιάδες ήταν αυτοί που συγκρούστηκαν με τις αστυνομικές δυνάμεις. Επρόκειτο για ένα πρελούδιο των κινητοποιήσεων που ξέσπασαν σ' ολόκληρη τη χώρα το Μάρτιο του 2010, κατά τις οποίες η California βρισκόταν και πάλι στην πρώτη γραμμή του αγώνα. Αυτήν τη φορά το κίνημα επεκτάθηκε πέρα από τις σχετικά προνομιούχες τάξεις του uC, μεταφέροντας τη σύγκρουση στα κρατικά πανεπιστήμια και τα σχολεία, όπου διδάσκοντες και διδασκόμενοι προχώρησαν σε αποχή από τα μαθήματα. Στο Oakland της California, εκατοντάδες φοιτητές και μαθητές απέκλεισαν για αρκετές ώρες έναν από τους μεγαλύτερους αυτοκινητόδρομους της περιοχής.⁹

Παρόμοιες κινητοποιήσεις, αν και μικρότερης έντασης απ' αυτές στην California, πραγματοποιήθηκαν σε περισσότερες από 20 πολιτείες στις 4 Μαρτίου. Καμία όμως δεν κατάφερε τελικά να μπλοκάρει τα μέτρα.

ΟΙ ΑΠΕΡΓΙΕΣ ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΤΗΣ GeORGIA ΚΑΙ ΤΗΣ CALIFORNIA
Ολόκληρη η κοινωνική δυναμική που προέκυψε απ' τη διαδικασία συρρίκνωσης της κοινωνικής αναπαραγωγής, από τη δημιουργία τεράστιων στρατιών ανέργων μέχρι το στοίβαγμα μαύρων και λατινοαμερικάνων νέων στο σωφρονιστικό σύστημα¹⁰, ξεδιπλώθηκε με 9. Δείτε το κείμενο του John Garvey «California is not Dreaming» στο *Insurgent Notes No.1*.

10. Για τις σχέσεις μεταξύ εκπαίδευσης, σωφρονισμού και συνδικάτων του δημόσιου τομέα, δείτε: John Garvey, «From Iron Mines to Iron Bars» στο *Insurgent Notes No.1*.

42

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

συγκρουσιακό τρόπο κατά την απεργία στις φυλακές της Georgia το Δεκέμβριο του 2010 και την εξέγερση στις φυλακές της California τον Ιούλιο του 2011.¹¹

Η απεργία στην πολιτεία της Georgia ξεκίνησε στις 9 Δεκεμβρίου με τη συμμετοχή χιλιάδων φυλακισμένων –μαύρων, λευκών και λα-

τινοαμερικάνων- από 7 διαφορετικές φυλακές. Οι κινήσεις τους συντονίστηκαν μέσω κινητών τηλεφώνων. Το κύριο αίτημά τους ήταν ο μισθός για την εργασία στις φυλακές. Τα υπόλοιπα αιτήματα περιελάμβαναν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης (όπως π.χ. καλύτερο φαγητό), ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, εκπαίδευση και δικαίωμα επισκεπτηρίου και τηλεφωνικής επικοινωνίας.

Η απεργία είχε αρχικά συμφωνηθεί να διαρκέσει μια μέρα, αλλά οι φυλακισμένοι αποφάσισαν να τη συνεχίσουν μετά τη βίαιη αντίδραση των δεσμοφυλάκων, οι οποίοι κατέστρεψαν τα υπάρχοντα των κρατούμενων, τους έκοψαν το ζεστό νερό και τη θέρμανση και έβαλαν πολλούς απ' αυτούς στην απομόνωση. Οι αρχές προσπάθησαν να αποκρύψουν την πραγματική έκταση της απεργίας και η δημοσιογραφική κάλυψη σταμάτησε απότομα μετά τις πρώτες μέρες. Η απεργία κράτησε τελικά 6 μέρες, χωρίς απτό αποτέλεσμα, εκτός από μια υπόσχεση εκ μέρους της πολιτείας να «διεξάγει σχετική έρευνα». Τον Ιανουάριο του 2011, επτά δεσμοφύλακες τέθηκαν σε διαθεσιμότητα για άσκηση βίας κατά των φυλακισμένων.

Εδώ και πολλά χρόνια η California βρίσκεται στην «πρωτοπορία» της κατασκευής φυλακών υψίστης ασφαλείας. Μια απ' τις πιο φημισμένες απ' αυτές βρίσκεται στο Pelican Bay. Κατά τις πρώτες τρεις βδομάδες του φετινού Ιουλίου, οι φυλακισμένοι στους θαλάμους απομόνωσης του «Security Housing unit» (SHu) στο Pelican Bay προχώρησαν σε απεργία πείνας, απαιτώντας να δοθεί τέλος στο καθεστώς συλλογικής τιμωρίας και ρουφιανιάς που επιβάλλει η διοίκηση της φυλακής.

11. Οι πληροφορίες που ακολουθούν προέρχονται από την τροτσικιστική εφημερίδα Workers Vanguard, 5 Αυγούστου 2011. Για μια γενικότερη εικόνα σχετικά με το σωφρονιστικό σύστημα στις ΗΠΑ μετά το '70, δείτε το βιβλίο του Christian Parenti, *Lockdown America* (1999).

Απαίτησαν επίσης εκπαιδευτικά προγράμματα, δικαίωμα συνάντησης μεταξύ τους, εβδομαδιαία τηλεφωνική επικοινωνία, καλύτερο φαγητό και να μπορούν να βγαίνουν στο φως του ήλιου. Η απεργία εξαπλώθηκε σε 13 φυλακές με τη συμμετοχή 6.600 φυλακισμένων. Οι κρατούμενοι του SHu ζουν κλειδαμπαρωμένοι σε κελιά χωρίς παράθυρα για 221/2 ώρες την ημέρα κάτω από έντονο και μόνιμο τεχνητό φωτισμό. Η απεργία σταμάτησε στις 21 Ιουλίου, όταν οι αρχές των φυλακών δέχτηκαν να επιτρέψουν στους κρατούμενους να έχουν ημερολόγια τοίχου και να φορούν μάλλινα σκουφιά το χειμώνα (τα κελιά αυτά δεν έχουν θέρμανση) και δεσμεύτηκαν ότι θα «θέσουν υπό έλεγχο» τη ρουφιανιά.

Οι συνθήκες ζωής στις φυλακές της California (όπου η πληρότητα φτάνει το 200%) είναι τόσο αποτρόπαιες που ακόμα και το αντιδραστικό Ανώτατο Αμερικάνικο Δικαστήριο έκρινε ότι παραβιάζουν τις διατάξεις του αμερικάνικου συντάγματος περί «βάρβαρων ποινών».

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Από το 2007-'08 κι έπειτα, η επίσημη στάση του κράτους απέναντι στην κρίση δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια προσπάθεια αποκατάστασης του πρότερου καθεστώτος προς όφελος του κεφαλαίου, διασώζοντας χρηματοπιστωτικούς και κτηματομεσιτικούς οργανισμούς με κόστος τρισεκατομμυρίων, ενώ το αμερικάνικο κεφάλαιο έχει στην πραγματικότητα συσσωρεύσει άλλα τόσα, χωρίς όμως να σκοπεύει να τα επενδύσει. Την ίδια στιγμή, εξαπολύεται μια άνευ προηγουμένου επίθεση στον άμεσο και τον κοινωνικό μισθό: στην εργασία, την υγεία, την ασφάλιση, τη στέγαση και την εκπαίδευση. Οι επίσημοι «κοινωνικο-οικονομικοί δείκτες» της «πλουσιότερης χώρας του κόσμου» φανερώνουν μια κοινωνία πιο πολωμένη ακόμα κι από ό,τι ήταν πριν την παγκόσμια ύφεση της δεκαετίας του '30.¹² Μετά το κύμα μαχητικών

12. Για παράδειγμα, οι ΗΠΑ βρίσκονται στην 42η θέση όσον αφορά το παγκόσμιο προσδόκιμο ζωής, πίσω από πολλές «αναπτυσσόμενες» χώρες, κι έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό βρεφικής θνησιμότητας από οποιαδήποτε άλλη «ανεπτυγμένη καπιταλιστικά» χώρα.

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ OCCuPy

απεργιών την περίοδο 1966-1973, η αμερικάνικη εργατική τάξη εισήλθε σε ένα καθεστώς υποτίμησης που διήρκησε για δεκαετίες, χάνοντας τη μία αμυντική μάχη μετά την άλλη. Ιδιαίτερα μετά την κατάρρευση του 2007-'08, κάθε πλευρά της αμερικάνικης κοινωνικής δομής μετά το 1945 έχει αρχίσει να αποσυντίθεται. Εν μέσω αυτής της κατάστασης, η οργή των εκμεταλλευόμενων είναι ευρεία και διάχυτη. Ακόμα όμως δεν έχει αναδυθεί εκείνη η μορφή αγώνα που της αντιστοιχεί, κάτι που επιπλέον έρχεται σε οξεία αντίθεση με τα πρόσφατα κύματα κοινωνικών εκρήξεων στην Τυνησία, την Αίγυπτο, την Ισπανία, τη Γαλλία, τη Βρετανία και τη Χιλή. Το πώς και πότε θα αντιστραφεί αυτή η διαδικασία, παραμένει ένα ερώτημα διάπλατα ανοιχτό.